

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 545/2024-12

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miloša Maďara (sudca spravodajca) a sudcov Jany Baricovej a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného JUDr. Rudolf Manik, PhD., MBA, MHA - ADVOKÁT s. r. o., Masarykova 3, Košice, proti uzneseniu Mestského súdu Košice sp. zn. 34C/1/2018 zo 17. júna 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 8. augusta 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy uznesením mestského súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje, aby mu ústavný súd priznal primerané finančné zadostučinenie 1 999,29 eur a náhradu trov konania vzniknutých v konaní pred ústavným súdom.

2. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ ako žalobca inicioval pôvodne na Okresnom súde Košice I spor o náhradu škody a nemajetkovej ujmy, ktorej sa domáhal proti Slovenskej republike, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky (ďalej len „žalovaná“). Okresný súd rozsudkom z 27. mája 2021 žalobu zamietol a žalovanej priznal náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Po jeho právoplatnosti (v spojení s potvrdzujúcim rozsudkom Krajského súdu v Košiciach sp. zn. 11Co/31/2021 z 23. augusta 2024) vyšší súdny úradník uznesením z 2. januára 2024 rozhodol o povinnosti sťažovateľa uhradiť žalovanej trov konania vo výške 864,11 eur. Trovy tvorili cestovné výdavky žalovanej (ktorá nebola zastúpená advokátom, ale zamestnancom odboru právnych služieb sekcie legislatívy a právnych služieb Ministerstva vnútra Slovenskej republiky disponujúcej poverením od ministra vnútra Slovenskej republiky na zastupovanie Slovenskej republiky v súdnych konaniach, pozn.) za účasť na pojednávaníach konaných 29. októbra 2019, 4. júna 2020 a 27. mája 2021.

3. Na základe sťažnosti sťažovateľa zmenil sudca mestského súdu napadnutým uznesením uznesenie vydané vyšším súdnym úradníkom tak, že sťažovateľ je povinný nahradiť žalovanej trovy konania 666,43 eur, keďže nepovažoval za účelné použitie služobného motorového vozidla v čase pojednávania konaného 29. októbra 2019 o 13.15 h, keď prichádzalo do úvahy využitie verejnej dopravy.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ ústavnou sťažnosťou atakuje napadnuté uznesenie mestského súdu, ktoré bolo podľa jeho názoru vydané v rozpore s právnou doktrínou i dlhodobou súdnou praxou. Priznanú výšku cestovných výdavkov žalovanej vo výške 666,43 eur považuje za nereálnu, mestský súd vôbec nehodnotil, či uplatnené trovy sú účelové a hospodárne, naopak, vychádzal iba z vyúčtovania žalovanej. Konkrétne namieta, že:

- a) žalovaná ako ústredný orgán štátnej správy má aj v sídle mestského súdu stovky zamestnancov, preto považuje za zbytočné vysielat' na pojednávanie zamestnanca z Bratislavy;
- b) za hospodárne by považoval priznať žalovanej cestovné zamestnanca verejným dopravným prostriedkom (vlak 2. triedy) a nocľazné;
- c) k vyúčtovaniu nebol pripojený technický preukaz konkrétneho vozidla, doklad o čerpaní pohonných hmôt, kniha jász či cestovný príkaz;
- d) namieta nereálnu spotrebu 15,4 l/100 km uvedenú vo vyúčtovaní a klamlivé informácie o cene paliva.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Podstatou ústavnej sťažnosti je namietané porušenie v bode 1 označených základných práv sťažovateľa napadnutým uznesením mestského súdu, ktorým bolo zmenené uznesenie vyššieho súdneho úradníka o výške náhrady trov konania, z dôvodu nesúhlasu sťažovateľa so súdom určenou výškou tejto náhrady.

6. Zohľadňujúc sťažnostné námietky smerujúce proti rozhodnutiu všeobecného súdu o výške náhrady trov konania, ústavný súd v prvom rade poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, v ktorej opakovane pripomína, že rozhodovanie o trovách konania pred všeobecnými súdmi je zásadne výsadou týchto súdov, pri ktorej sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania (IV. ÚS 248/2008, III. ÚS 125/2010, I. ÚS 134/2016). Ústavný súd sa k problematike trov konania stavia nanajvýš rezervovane, podrobuje ju obmedzenému ústavnoprávnenému prieskumu, pričom k zrušeniu napádaného výroku o trovách konania pristupuje skutočne iba výnimočne. Tento prístup vychádza z názoru, že rozhodnutie o trovách konania má vo vzťahu k veci samej jednoznačne akcesorickú povahu a samo osebe väčšinou nedosahuje takú intenzitu, ktorá je spôsobilá porušiť základné práva a slobody, akokoľvek sa môže účastníka konania citeľne dotknúť. To však ale neznamená, že rozhodnutiami o trovách konania nemôže dôjsť k porušeniu práv sťažovateľa. Otázka náhrady trov konania môže nadobudnúť ústavnoprávnu dimenziu v prípade takého postupu všeobecného súdu, ktorý je založený na celkom zjavne nesprávnej interpretácii a aplikácii príslušných ustanovení zákona upravujúcich náhradu trov konania, v ktorom sú obsiahnuté črty svojvôle, a taktiež v prípade, ak je odôvodnenie súdneho rozhodnutia vo vzťahu

k výroku o náhrade trov konania celkom nedostatočné, t. j. nepreskúmateľné (obdobne napr. IV. ÚS 348/2011, IV. ÚS 341/2012, II. ÚS 837/2015).

7. Ústavný súd v tejto súvislosti zdôrazňuje, že nie je v pozícii, aby všeobecne prehodnocoval rozhodnutia všeobecných súdov o účelnosti a hospodárnosti uplatnených či priznaných trov konania. Argumentácia sťažovateľa, ktorá ústavný súd stavia pred takéto rozhodnutie, nemôže byť v princípe úspešná, pretože ústavný súd nie je ďalšou opravnou inštanciou vo vzťahu k rozhodnutiam všeobecných súdov o výške trov konania. Z jeho postavenia (čl. 124 ústavy) mu neprináleží posudzovať zákonnosť a už vôbec nie správnosť napadnutého uznesenia, ale len jeho súladnosť s ústavnými princípmi spravodlivého súdneho konania (I. ÚS 284/2023).

8. Inými slovami, stanovenie konkrétnej výšky trov konania je otázkou interpretácie tzv. podústavného (jednoduchého) práva, do ktorej ústavnému súdu bez všetkého neprislúcha vstupovať. Právomoc ústavného súdu nenahrádza postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužíva sa na skúmanie namietanej vecnej nesprávnosti, pretože ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom (I. ÚS 654/2022).

9. Ťažisko argumentácie obsiahnutej v ústavnej sťažnosti predstavujú v podstate identické námietky, ktoré sťažovateľ uplatnil už v sťažnosti podanej proti uzneseniu vyššieho súdneho úradníka, preto sa ústavný súd zameril na posúdenie, či sa s nimi mestský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia vysporiadal ústavne akceptovateľným spôsobom.

10. Podľa názoru ústavného súdu mestský súd logicky odôvodnil, prečo považoval cestovné náklady vynaložené v súvislosti s účasťou žalovanej (ktorej sídlo nie je v mieste sídla mestského súdu) na nariadených pojednávaniach (na ktorých účinne bránila svoje práva) za odôvodnené a účelné. Bez potreby rekapitulácie obsahu odôvodnenia napadnutého uznesenia mestského súdu tak ústavný súd odkazuje na bod 36.1 napadnutého uznesenia, v ktorom mestský súd konštatoval, že nariadenie pojednávaní 4. júna 2020 a 27. mája 2021 na 9.30 h neumožňovalo žalovanej dostaviť sa naň včas využitím prostriedku verejnej hromadnej dopravy (podľa prvej vety § 74 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 543/2005 Z. z. o Spravovacom a kancelárskom poriadku pre okresné sudy, krajské sudy, Špecializovaný trestný súd a vojenské sudy v znení neskorších predpisov ak okolnosti prípadu vyžadujú, aby cesta bola vykonaná inak ako verejným hromadným dopravným prostriedkom, poskytne sa osobe zúčastnenej na konaní pri ceste náhrada podľa osobitných predpisov), preto vyhodnotil vyúčtované cestovné v tomto rozsahu za účelné. Naopak, pojednávania nariadeného 29. október 2011 o 13.15 h sa žalovaná mohla zúčastniť aj pri využití verejnej dopravy, preto považoval použitie služobného motorového vozidla za neúčelné (bod 36.2).

11. Mestský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia porovnal vyúčtovanú cenu pohonných látok s údajmi zverejnenými Štatistickým úradom Slovenskej republiky (bod 38). Z príloh ústavnej sťažnosti sa javí, že sťažovateľom namietaná spotreba použitých motorových vozidiel nevyplývala z technického preukazu. Mestský súd však výslovne odkázal iba na ustanovenia § 7 ods. 1 a 2 zákona č. 283/2002 Z. z. o cestovných náhradách v znení neskorších predpisov a pri posudzovaní preukázateľnosti výdavkov žalovanej vychádzal zo zúčtovania nákladov PHM Ministerstva vnútra Slovenskej republiky, sekcie hnutel'ného a nehnuteľného majetku, odboru dopravy, oddelenia prepravy.

12. Ústavný súd si je vedomý, že nepovažoval za zjavne nedôvodné ani arbitrárne rozhodnutie o nepriznaní náhrady cestovného za účasť na pojednávaní na tom základe, že sťažovateľ vyčíslenú náhradu za cestovné právneho zástupcu veci nepreukázal žiadnym dôkazným prostriedkom (teda nepredložil technický preukaz), ktorým by súd mohol posúdiť dôvodnosť vyúčtovanej výšky tejto náhrady v čase rozhodovania o výške náhrady trov konania (porov. IV. ÚS 77/2019).

13. Samotná skutočnosť, že mestský súd považoval za dostatočný dôkaz o výške vyúčtovaných cestovných výdavkov žalovanej už uvedené vyúčtovanie (teda v prerokúvanej veci neplatí, že výšku cestovného žalovaná nepodložila žiadnym dôkazom), podľa ústavného súdu neprestavuje takú nesprávnu interpretáciu či aplikáciu podústavného práva, ktorá by dosahovala ústavnoprávnu intenzitu.

14. Pre posúdenie zachovania práva na spravodlivý proces, ako aj základného práva na súdnu ochranu je tak relevantné, že pri rozhodovaní o výške náhrady trov konania mestský súd posúdil účelnosť, odôvodnenosť a preukázanosť žalovanou vyúčtovaných trov a zaoberal sa nimi (m. m. II. ÚS 372/2021, II. ÚS 85/2022). Ústavnému súdu preto ostáva len konštatovať, že mestský súd sa v prerokúvanom prípade nedopustil porušenia základného práva na súdnu ochranu, pričom nebola identifikovaná ani svojvoľná aplikácia či interpretácia zákona.

15. Nepriznanie náhrady trov konania podľa predstáv sťažovateľa (v okolnostiach prerokúvanej veci priznanie cestovného čiastočne aj v rozsahu náhrady za použitie cestného motorového vozidla, nielen za použitie hromadného dopravného prostriedku) nezakladá nezákonnosť rozhodnutia, nie to ešte jeho neústavnosť, ak mestský súd po dôslednom posúdení uplatnených cestovných výdavkov svoj záver o priznaní náhrady za ne premietne do odôvodnenia svojho rozhodnutia, čo bol aj tento prípad.

16. Sumarizujúc uvedené, ústavný súd uzatvára, že napadnuté uznesenie mestského súdu nesignalizuje žiaden závažný procesný excés ani zásah do základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, preto ústavnú sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

17. Vo vzťahu k sťažovateľom namietanému porušeniu jeho základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy ústavný súd konštatuje, že v danom prípade nič nesignalizuje ani porušenie tohto práva sťažovateľa, keďže ústavný súd v posudzovanej veci nevzhladol porušenie jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Z tohto dôvodu bola ústavná sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti odmietnutá podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnená.

18. Keďže ústavná sťažnosť bola odmietnutá ako celok, zaoberať sa ďalšími procesnými návrhmi sťažovateľa stratilo svoje opodstatnenie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 2. októbra 2024

Miloš Mad'ar
predseda senátu